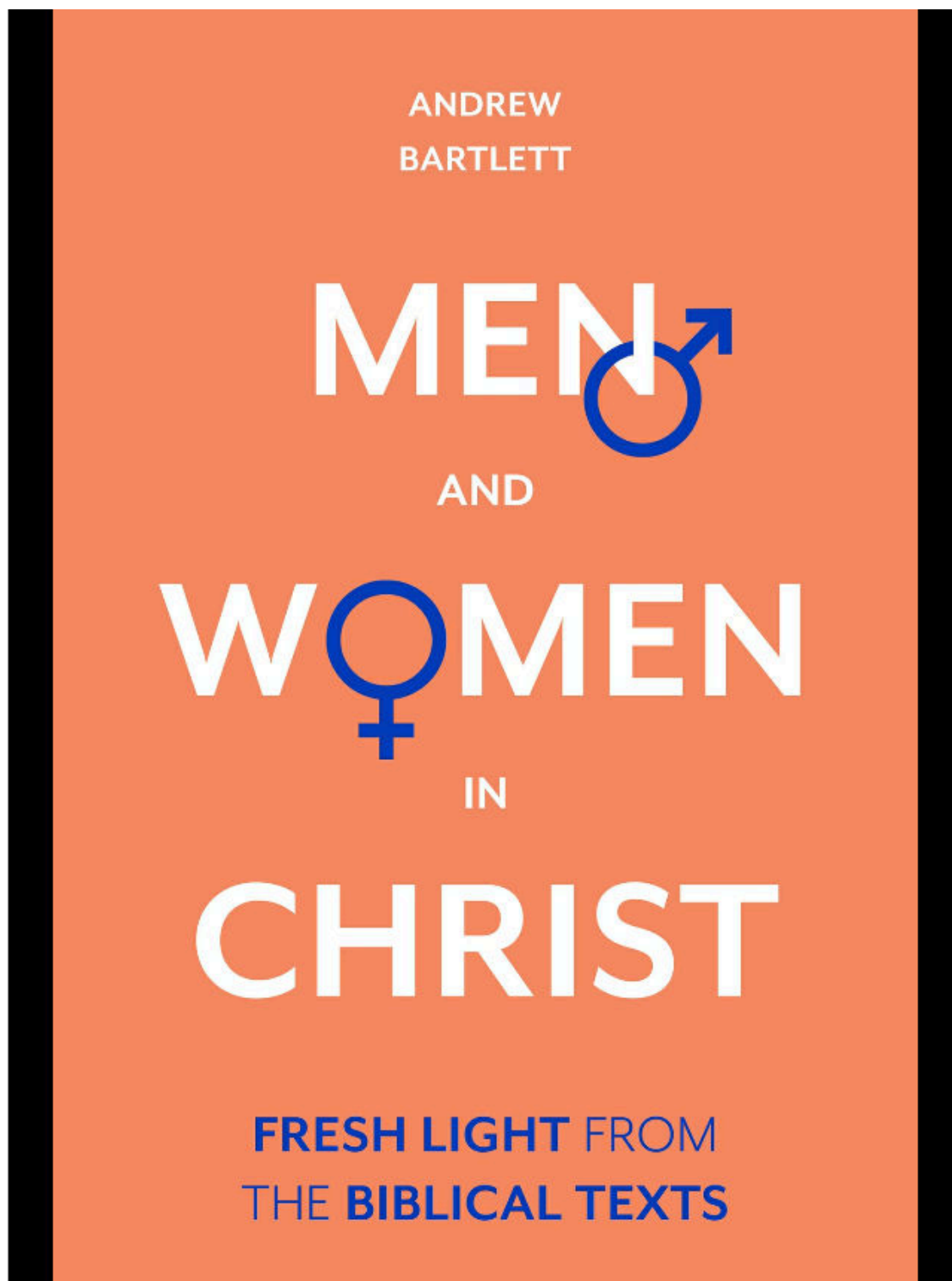

Bartlett, Andrew. Men and Women in Christ IVP

Andrew Bartlett KC lucrează astăzi în principal ca mediator internațional. Ca gânditor pătrunzător, el a studiat și a prelucrat temeinic tema rolului femeii și al bărbatului în Noul Testament și în Biblie în ansamblu, ținând seama de toate argumentele teologice. El încearcă să abordeze tema fără prejudecăți, ceea ce, după părerea mea, i-a reușit. Se vede aceasta din faptul că el critică, în unele locuri, și poziția egalitară, atunci când argumentele sunt pur și simplu slabe sau nu sunt bine întemeiate. Acest document cuprinde rezumatul capitolelor principale, formulat de Bartlett însuși.

Traducere în limba germană: Hans-Jörg Ronsdorf, revizuită în octombrie 2026.

Acest document a fost publicat cu permisiunea lui Andrew Bartlett pe pagina de internet www.hans-joerg-ronsdorf.de.

Susțin convingerea, în acord cu Sfânta Scriptură, că și femeile trebuie să îndeplinească în biserică slujbe de învățătură și de conducere, ca să sprijine sănătatea bisericii.

25 mai 2025

Rezumatul capitolului 1: Să regândim tradiția, să căutăm unitatea

1. Unitatea creștinilor este vătămată de o dezbinare polarizantă între egalitariști (adeptii concepției că bărbații și femeile sunt egali și pot sluji în toate slujbele și formele de conducere) și complementari (adeptii concepției că Dumnezeu le-a dat bărbaților și femeilor roluri diferite, iar conducerea le revine bărbaților).
2. Interpretarea tradițională a Bibliei, potrivit căreia femeile ar fi prin natura lor inferioare bărbaților, a fost pe drept respinsă, pentru că se sprijină mai degrabă pe cultura patriarhală decât pe textul propriu-zis. Atât egalitariștii, cât și complementarii îi privesc astăzi pe femei și pe bărbați ca fiind prin natura lor de valoare egală și afirmă între timp că femeile pot prelua sarcini de conducere în societate în ansamblu. Complementarii insistă însă asupra conducerii de către bărbat în biserică și în căsnicie.
3. O interpretare fidelă a Bibliei dă Scripturii întâietate față de tradiție, ține seama de cultură, merge înapoi la limba originală în context, caută coerența și urmează o abordare canonică centrată pe Hristos; și face aceasta cu deschidere spirituală și înțelepciune practică (Anexa 1).
4. Aplicarea acestor metode duce la concluziile acestei cărți, și anume că poziția complementară și poziția egalitară sunt fiecare în parte corecte și în parte greșite.
5. Dacă creștinii se pot apropia mai mult unii de alții în aceste întrebări, lucrul acesta îi va plăcea Domnului și va întări slujba bisericii ca sare și lumină într-o lume derutată și rănită.

Rezumatul capitolului 2: Soț și soție, bărbați și femei: 1 Corinteni 7

1. Deși 1 Corinteni 7 iese în evidență ca cea mai lungă tratare a căsătoriei din Noul Testament și cuprinde singura mențiune explicită din Noul Testament a autorității unui soț, pasajul tinde să fie trecut cu vederea sau minimalizat în analizele complementare.
2. Concepția lui Pavel despre lume este centrată pe Hristos. Creația rămâne în vedere, dar răscumpărarea și noua creație stau pe primul plan. Concepția lui despre căsătorie ține seama de faptul că Mesia a venit și că sfârșitul este aproape. Aceasta relativizează toate împrejurările de viață actuale ale credincioșilor; în comparație cu ceea ce va veni, ele devin neînsemnate. În această lumină el recomandă viața fără căsătorie și susține o concepție izbitor de egalitară despre căsătorie.
3. Așa cum învață Pavel în versetele 3-5, soțul și soția au aceeași autoritate. El respinge deciziile unilaterale. O conducere a soțului, înțeleasă ca autoritate unilaterală asupra soției lui, se află în contradicție directă cu învățătura apostolului.

4. Versetele 3-5 nu pot fi privite pe drept ca o excepție specială, valabilă doar pentru relațiile intime și pentru rugăciunea comună, de la o autoritate unilaterală a soțului.
5. În măsura în care se poate vedea din versetele 1-16, 25-28 și 32-40, Pavel are în vedere o egalitate deplină în relațiile personale dintre bărbați și femei. Dacă Pavel ar fi crezut într-o autoritate ierarhică, unilaterală a soțului asupra soției, ar părea de neexplicat faptul că a scris aceste cuvinte.
6. Aceasta nu înseamnă că Pavel ar fi un egalitarist în sens modern. El nu îndeamnă ca fiecare să-și ceară drepturile în căsnicie; ci îl cheamă pe fiecare dintre partenerii egali în drepturi să i se supună celuilalt, în acord cu Romani 12:10; Galateni 5:13; Filipeni 2:3.

Rezumatul capitolului 3: Ierarhii, supunere și iubire: Coloseni 3 și Efeseni 5

1. Epistola către Coloseni și Epistola către Efeseni au fost scrise cam în același timp și au fost menite să fie transmise de la o biserică la alta; de aceea este potrivit să fie privite împreună.
2. Pavel nu respinge ierarhiile atunci când ele sunt potrivite.
3. Cuvântul „a se supune” (*hupotassō*) conține ideea de a sta, ca rang, sub altcineva. Dar îndemnul lui Pavel către soții de a se supune nu presupune, în sine, o ierarhie în căsnicie. Trebuie să hotărâm dacă el vrea să spună că soțiile trebuie să se supună pentru că soții lor *au* autoritate asupra lor sau dacă vrea să spună că soțiile trebuie să se poarte *ca și cum* soții lor ar sta deasupra lor.
4. Supunerea în relațiile creștine nu înseamnă ascultare necondiționată față de un alt om. Nu există nicio datorie creștină de a urma un alt om într-o nedreptate.
5. În cultura secolului întâi nu exista o concepție unitară despre căsătorie, dar, în mod tipic, soțul avea autoritate unilaterală asupra soției.
6. Îndemnul lui Pavel către soții de a se supune și către soți de a iubi sunt determinate în parte de considerente practice.
7. Pavel susține autoritatea părinților asupra copiilor, dar nu și pe cea a stăpânilor de sclavi asupra sclavilor. O comparație a celor trei relații din casă (soție față de soț, copil față de tată, sclav față de stăpân) nu dovedește că Pavel aprobă o autoritate unilaterală a soțului asupra soției lui.

Rezumatul capitolului 4: Căsnicia îl înfățișează pe Mântuitorul: Efeseni 5

1. Singura căsătorie la desăvârșirea noii creații va fi unirea dintre Hristos și poporul Său. În Efeseni 5, Pavel învață că, în veacul de acum, căsătoria trebuie privită ca o trimitere la această realitate. Felul în care soțul și soția se poartă unul cu altul trebuie înțeles ca parte a ceea ce decurge din faptul că ei sunt umpluți de Duhul Sfânt ca să ducă o viață asemănătoare cu a lui Hristos.
2. Pavel folosește o metaforă a „capului” pentru a descrie atât relația lui Hristos cu Biserica, cât și chemarea soțului în căsnicie. În greacă aceasta nu era o metaforă fixă, cu un singur înțeles; de aceea înțelesul ei trebuie stabilit din context. În Efeseni 1:21-23 accentul cade probabil pe domnia lui Hristos, în 4:13-16 pe calitatea Lui de Mântuitor. Patru trăsături arată că Pavel aplică soțului cel de-al doilea înțeles. Acestea sunt: (a) apozitia dintre „capul Bisericii” și „El, Mântuitorul trupului” în 5:23; (b) tema mântuirii la Pavel în 5:25-33; (c) felul în care folosește Geneza în 5:31-32; și (d)

primul cuvânt din 5:24 (*alla*, „dar”), care se poate explica potrivit cu contextul numai dacă Pavel îl compară pe soț cu Hristos ca Mântuitor, și nu ca Domn.

3. Înțelesul calității de cap a soțului, așa cum rezultă din metafora cap–trup și din comparația dintre Hristos și Biserică, este acela că el are o obligație deosebită de jertfire de sine plină de iubire pentru binele soției lui. Dacă soțul poartă vreo coroană, atunci aceasta este o coroană de spini.
4. Soțiile trebuie să se poarte ca și cum soții lor ar fi stăpânii lor. Aceasta nu înseamnă că soții sunt stăpânii soțiilor lor. Ca motive pentru supunerea soției, Pavel numește exemplul lui Hristos și frica de El (versetele 1-2, 21-22), precum și răspunderea soțului pentru o slujire plină de jertfire de sine (versetele 22-23). Un motiv întemeiat pe o autoritate unilaterală a soțului, dată de Dumnezeu, el nu numește.
5. Supunerea pe care o cere Pavel în versetul 21 este o supunere de bunăvoie, reciprocă, a credincioșilor unii față de alții. Soții nu sunt scutiți de ea în relația cu soțiile lor.
6. În sensul limitat și deosebit explicat mai sus, Pavel face deosebire între răspunderile soților și ale soțiilor. Concepția egalitară, care respinge orice deosebire clară a răspunderilor, nu este în acord cu felul în care Pavel folosește metafora cap–trup și comparația dintre Hristos și Biserică.
7. Căsniciile trăite după modelul din Efeseni 5 pot ilustra în chip minunat smerenia lui Isus Hristos și iubirea Lui jertfitoare pentru Biserica Sa.
8. Pavel pare să aibă în vedere o conducere comună a casei și nu prescrie cum trebuie împărțită răspunderea pentru familie între bărbați și femei.

Rezumatul capitolului 5: Creație și viață: Geneza 1-3 și mai departe

1. Interpretarea complementară a textului din Geneza 1-3, care susține o autoritate de conducere a bărbatului, nu găsește niciun sprijin explicit în textul biblic. Ea se sprijină pe deducții care sunt, în cel mai bun caz, nesigure. Niciuna dintre ele nu decurge în mod necesar din text.
2. A fi bărbat sau femeie este un fapt dat prin creație. Femeia este înfățișată ca fiind creată ca să fie pentru bărbat o aliată puternică. Aceasta arată o deosebire clară între bărbat și femeie.
3. Textul din Geneza nu definește și nu dezvoltă această deosebire. El lasă deschisă posibilitatea ca alte texte biblice să poată arăta răspunderi în privința conducerii. Dar el nu întemeiază o stăpânire a bărbatului. Stăpânirea unui bărbat asupra soției lui, așa cum este descrisă în Geneza 3:16, este înfățișată ca o urmare negativă a căderii în păcat. Nu este ceva ce ar trebui continuat în mod conștient sau chiar întărit.
4. Nu există niciun text în Vechiul Testament care să spună că soții trebuie să exercite autoritate asupra soțiilor lor.
5. Scriptura nu prescrie o anumită împărțire a rolurilor bărbatului și ale femeii în grija pentru familie. Descrierea femeii vrednice din Proverbe 31, care atât câștigă cele necesare traiului, cât și conduce gospodăria, zugrăvește un tablou idealizat într-un anumit cadru istoric și cultural. Împrejurările de viață, aptitudinile și darurile oamenilor sunt diferite. A privi Proverbe 31 ca pe o prescripție obligatorie ar însemna a înțelege greșit textul.

6. Învățătura despre creație nu poate da un răspuns definitiv la întrebarea despre căsătoria creștină, căci trebuie să trecem dincolo de întrebarea „Cum a rânduit Dumnezeu creația inițială înainte de căderea în păcat?” și să întrebăm și: „Care este intenția lui Dumnezeu pentru oamenii răscumparați?” și „Cum trebuie să trăim acum, în lumina acestei intenții?”
7. Instituirea căsătoriei în Geneza 2:24 are o însemnătate spirituală, pentru că trimite înainte la unirea dintre Hristos și Biserica Sa (Efeseni 5:31). Chiar dacă interpretarea complementară a textului din Geneza 1-3 ar fi corectă, de aici nu ar rezulta că în Hristos bărbatul trebuie să stăpânească peste femeie. Răscumpărarea în Hristos îi duce pe credincioși înainte, în noua creație, nu înapoi, în vremea dinainte de căderea în păcat.
8. Exemplele din Vechiul Testament în care femeii conduc cu aprobarea lui Dumnezeu nu se pot împăca cu existența unui principiu potrivit căruia femeile n-ar avea voie niciodată să conducă bărbați sau să exercite autoritate asupra lor.

Rezumatul capitolului 6: Supunere și cinste: 1 Petru

1. Concepția lui Petru despre viață este centrată pe Hristos. Exemplul iubirii smerite și al supunerii Domnului nostru iese clar în evidență în Întâia epistolă a lui Petru.
2. În acest cadru, Petru discută cum se aplică aceasta în diferite situații în care credincioșii creștini trebuie să le dea cinste altora, printre care și căsătoria.
3. Printre motivele pe care le dă Petru pentru supunerea soțiilor față de soții lor se numără: (a) ca să-i câștige; (b) un duh blând îi place lui Dumnezeu; și (c) exemplul femeilor sfinte din trecut, ca Sara. Ea ilustrează într-un mod minunat de încurajator supunerea față de Dumnezeu – și, prin urmare, și față de soțul ei – în împrejurări potrivnice (3:1-6). Analogiile pe care le aduce Petru pentru supunerea soțiilor sunt chemarea adresată tuturor credincioșilor de a se supune (2:15-17), îndemnul către sclavi de a se supune chiar și stăpânilor nedreți (2:18-21) și exemplul lui Hristos, care S-a supus celor care Îi pricinuiau pe nedrept suferințe (2:21-24). Printre motivele lui nu se numără acela că planul lui Dumnezeu i-ar fi pus pe soți într-o poziție de autoritate unilaterală asupra soțiilor lor. Dacă ar fi considerat aceasta adevărat, ar fi fost un motiv cât se poate de firesc de numit. Nicăieri în Biblie nu există un text care să le poruncească soților să exercite o autoritate unilaterală asupra soțiilor lor.
4. Soții trebuie să se poarte „tot astfel”, cu blândețe, și să le dea cinste soțiilor lor (3:7). Aceasta arată spre supunerea reciprocă.
5. A fi numit moștenitor al Dumnezeului adevărat este cea mai înaltă poziție de cinste cu putință. Bărbatul și femeia sunt în aceeași măsură „moștenitori ai harului vieții”. Printr-o traducere exactă, o citire atentă și o înțelegere corectă, 1 Petru 3:1-7 nu susține nicio autoritate unilaterală a bărbatului asupra femeii.
6. Cultura patriarhală a abuzat de 1 Petru 3:1-7. Soții nu ar trebui să-și constrângă soțiile. Acolo unde există violență domestică, ar trebui făcuți pași pentru a o opri.
7. Supunerea reciprocă în relațiile creștine este compatibilă cu o conducere potrivită. Conducerea creștină în biserică nu înseamnă a exercita prin violență constrângere asupra altor oameni. Acolo unde este necesară disciplina bisericească, măsura potrivită cea mai puternică este excluderea – și nimic dincolo de ea.

Rezumatul capitolului 7: Înțelesuri acoperite cu văl? 1 Corinteni 11

1. Versetul din 1 Corinteni 11:3 este o afirmație-cadru, care stă ca titlu deasupra explicațiilor lui Pavel despre rugăciune și prorocie. El susține argumentația lui.
2. Ce vrea să spună Pavel nu se poate lămurii sigur sau convingător prin trimitere la nuanțe fine ale învățăturii despre Treime.
3. Studiile de cuvinte arată că „autoritate asupra” și „origine” sunt folosiri metaforice posibile ale cuvântului *kephalē* (cap). Uzul limbii din alte locuri nu poate hotărî ce înțeles intenționează Pavel în acest verset. Acesta trebuie stabilit printr-o cercetare a contextului.
4. Interpretarea ierarhică, care vede preocuparea lui Pavel în autoritatea bărbaților asupra femeilor, nu poate fi corectă, pentru că în opt puncte contrazice textul. Deosebit de important: interpretarea ierarhică face necesar să se treacă cu vederea funcția afirmației-cadru a lui Pavel, să se traducă greșit versetul 10 și să se presupună că Pavel a scris versetul 11 pe dos.
5. În mediul cultural relevant, părul femeilor se vedea de obicei și nu era ascuns sub un văl (cf. 1 Timotei 2:9; 1 Petru 3:3). Dar obiceiurile păgâne din Corint încurajau un comportament sexual necinstit, atât heterosexual, cât și homosexual, iar aceasta era o problemă pentru biserica din Corint. Părul lung la bărbați și, la femei, părul lung lăsat liber în jos, în loc să fie prins sus pe cap, arătau amândouă disponibilitatea pentru un astfel de comportament.
6. A citi pasajul ca și cum ar fi vorba despre văluri ridică mai multe dificultăți. Pavel scrie despre felul în care este purtat părul, nu despre acoperirea femeilor cu văl. Traduse corect, versetele 2-16 vorbesc de la un capăt la altul despre coafuri, nu despre văluri.
7. NIV traduce pe drept, în tot pasajul, *anēr* și *gunē* cu „bărbat”, respectiv „femeie”, și nu cu „soț” și „soție”.

Rezumatul capitolului 8: Părul care necinstește: 1 Corinteni 11

1. De îndată ce recunoaștem că motivul teologic al lui Pavel în 1 Corinteni 11:3 este originea și că el vorbește despre coafurile celor care prorocesc sau se roagă cu voce tare în adunarea de închinare, constatăm că el dezvoltă o argumentație continuă, logică și coerentă. Există cel puțin zece indicii că o interpretare în sensul originii și al coafurilor surprinde în esență corect ceea ce scrie Pavel. Obiecțiile împotriva unei interpretări în sensul originii nu sunt convingătoare.
2. Pentru Pavel nu este vorba de părul în sine, ci de mesajul necinstit pe care îl transmit coafurile corintenilor. Purtarea lor trebuia să cinstească intențiile lui Dumnezeu pentru bărbați și femei, așa cum sunt învățate în Geneza, și nu să pară necinstitoare și contrară acestor intenții. Important în acest context: din aceste intenții face parte căsătoria credincioasă, monogamă, heterosexuală. Pavel subliniază și răscumpărarea în Hristos: deși bărbatul și femeia sunt deosebiți în creație prin sexul lor, ei sunt uniți în răscumpărare în Domnul. Bărbații și femeile depind unii de alții și au nevoie de contribuțiile celuilalt. Rugăciunea și prorocia trebuie practicate de bărbați și femei astfel încât să-L cinstească pe Dumnezeu, originea atât a creației, cât și a răscumpărării.
3. În acest pasaj Pavel nu spune nimic despre o autoritate a bărbatului asupra femeii. Tot așa de puțin spune ceva despre faptul că anumite sarcini de conducere și de învățătură în biserică ar fi rezervate

bărbaților. Dacă cineva vrea să sprijine ideile despre o autoritate a bărbatului asupra femeii și despre restricții ale slujirii femeilor, trebuie s-o facă prin trimitere la alte texte biblice.

Rezumatul capitolului 9: Femei care tac? 1 Corinteni 14

1. Versetele 34-35 formează o unitate separată de versetul 33. Versetul 33 nu ar trebui împărțit în două și legat parțial de versetul 34, cum se întâmplă în unele traduceri moderne.
2. Conținutul acestor două versete se află în contradicție puternică cu contextul înconjurător. Această contradicție ridică întrebări de interpretare pentru care nu s-a găsit nicio soluție satisfăcătoare.
3. Pavel pare să spună că tăcerea femeilor este prescrisă printr-o poruncă a Domnului Isus. Aceasta este o altă enigmă.
4. Deoarece nu există o soluție satisfăcătoare pentru aceste enigme de interpretare, nu putem spune ce să credem despre aceste versete. Mai ales nu putem judeca dacă o restricție a vorbirii femeilor, care se sprijină pe un text neidentificabil din Vechiul Testament (versetul 34) și pe motive culturale (versetul 35), ar trebui să fie valabilă sau nu pentru bisericile din alte vremuri și culturi.

Rezumatul capitolului 10: Tăcerea adăugată? 1 Corinteni 14

1. Credința că Sfânta Scriptură, în forma ei dată inițial, este descoperirea lui Dumnezeu îi obligă pe învățații creștini să se îngrijească, pe cât posibil, ca biserica să folosească copii exacte și să nu trateze greșelile de copiere sau modificările neautentice ca având autoritate.
2. Textul tipărit în Bibliile noastre de astăzi ca 1 Corinteni 14:34-35 probabil nu este autentic. Cea mai bună explicație pentru ansamblul dovezilor disponibile în prezent este că altcineva decât Pavel a scris versetele 34-35 pe margine, ca notă marginală timpurie (glosă) sau ca un comentariu. Copiștii au considerat din greșeală această notă marginală ca parte a epistolei originale și au preluat-o în textul principal, dar nu erau siguri în ce loc s-o introducă. Au introdus-o în două locuri diferite (unii după versetul 33, alții după versetul 40).
3. Această explicație ține seama de toate dovezile disponibile, atât externe, cât și interne. Ea nu contrazice nicio dovadă credibilă. Ea rezolvă orice problemă istorică și de interpretare legată de aceste versete, inclusiv toate trăsăturile relevante ale situației din manuscrise. Nicio altă explicație nu îndeplinește aceste criterii.

Rezumatul capitolului 11: Învățătura și 1 Timotei 2: dificultăți

1. Scopul îndrumărilor lui Pavel din Întâia epistolă către Timotei este de a combate învățătura greșită și nelegiuirea și de a promova învățătura sănătoasă și evlavie în Hristos.
2. Există o dezbatere despre înțelesul restricției pe care Pavel le-o impune femeilor în 1 Timotei 2:11-15. Printre cele mai mari dificultăți cu care trebuie să se confrunte toți tâlcuitorii se numără (a) caracterul lacunar al informațiilor noastre despre situația din Efes, (b) nesiguranța cu privire la înțelesul rarului verb *authentēō* din versetul 12 și (c) stilul concentrat al lui Pavel în pasajul decisiv.
3. Dezbaterea despre înțelesul restricției lui Pavel nu este o întrecere între o interpretare absolută și universală și o interpretare condiționată și limitată. Ambele părți recunosc că intenția lui Pavel

trebuie să fie limitată într-un fel oarecare, ca să fie compatibilă cu faptul că el aprobă învățătura dată de femei. Disputată este natura limitării pe care a intenționat-o.

4. Egalitariștii au propus ideea că restricția lui Pavel din versetul 12 se limitează la remedierea unei anumite probleme temporare din Efes. Le-a fost însă greu să găsească o explicație a ceea ce vrea să spună Pavel care să se potrivească atât cu dovezile disponibile despre ce se petrecea efectiv în Efes, cât și cu detaliile a ceea ce scrie Pavel. Am atras atenția asupra a patru întrebări dificile, la care interpretările egalitare pot răspunde doar cu greu.
5. Complementarii susțin că în versetul 12 lui Pavel îi este vorba de cine dă învățătură cu autoritate în biserică. Cu aceasta sunt însă legate dificultăți grave. Printre ele se numără următoarele:
 - • „Nu îngădui” / „Deocamdată nu îngădui” ar fi un mod ciudat de exprimare pentru a stabili o regulă permanentă, valabilă pentru toate adunările publice ale bisericii, în toate timpurile și în toate locurile. Restricția lui Pavel se aplică anumitor persoane care se află sub autoritatea lui. Acest mod de exprimare nu este folosit în niciun alt loc din Biblie pentru a stabili o regulă permanentă. Un principiu general valabil se poate deduce doar dacă versetul 13 este înțeles ca trimitere a lui Pavel la un principiu al creației.
 - • Pavel nu spune nicăieri clar că conducerea bisericii locale trebuie să fie rezervată exclusiv bărbaților. Dacă Pavel ar fi vrut în versetul 12 să păstreze autoritatea de conducere a bărbaților, ar fi trebuit să le interzică femeilor și să proorocească înaintea bărbaților; dar în Întâia epistolă către Corinteni el a îngăduit aceasta.
 - • Sfânta Scriptură nu recunoaște în mod explicit o activitate deosebită de învățătură cu autoritate, care să se deosebească de alte activități creștine de învățătură și să fie încredințată unui anumit grup de bărbați.
 - • Dacă Pavel este cu adevărat de părere (cum susțin complementarii) că Geneza 2 învață un principiu al creației privind conducerea masculină cu autoritate, valabil pentru biserică, atunci acest principiu ar trebui să fie valabil pentru întreaga viață. Dar complementarii se contrazic singuri în această privință, ezitând să-l aplice atât de larg. Analiza lor nu oferă o explicație coerentă a motivului pentru care Pavel se sprijină pe Geneza.
6. Dezbaterea a ajuns într-o fundătură. Este nevoie de un nou început. Cei mai mulți comentatori de ambele părți au pornit de la ideea că Pavel dă în 1 Timotei 2 îndrumări special pentru purtarea în adunările publice ale bisericii. Aceasta nu se potrivește însă cu detaliile a ceea ce scrie Pavel. Pentru a ieși din fundătură, primul lucru este să recunoaștem că capitolul 2 nu este orientat spre adunarea publică a bisericii.

Rezumatul capitolului 12: Învățătura și 1 Timotei 2: chei din context

1. Patru chei deschid calea spre o interpretare a textului din 2:9-15 care este pe deplin ancorată în contextul literar și istoric. Prima constă în a ne asigura că citim cu adevărat aceste versete în contextul din 1:1–2:8. A doua constă în a privi împreună cele două pasaje mai lungi despre femei din Întâia epistolă către Timotei. Când vedem ce se poate deduce din 5:3-16 despre contextul istoric, ne punem mai mult în situația lui Timotei, primul cititor al epistolei. Aceasta contribuie considerabil la înțelegerea textului din 2:9-15. A treia cheie va consta în a stabili provizoriu înțelesul cuvântului *authentēō* din context și apoi a-l verifica în raport cu gama înțelesurilor posibile. A patra cheie va consta în a fi atenți la indicatoarele pe care le așază Pavel în versetul 15.

2. Informațiile despre fundalul istoric al bisericii din Efes arată un mediu în care se practicaau artele magice și astrologia. În epistola lui, Pavel face aluzie la magie și la ideile astrologice. Din învățătura greșită care circulă în Efes fac parte vrăjitoria și astrologia. A te împotrivi acestor influențe este o luptă spirituală împotriva puterilor nevăzute ale răului.
3. În versetele 11-12, lui Pavel îi este vorba de anumite femei înstărite, a căror purtare nelegiuită provoacă îndemnul lui aspre din versetele 9-10. Ele sunt leneșe. Se îmbracă indecent și cu un lux risipitor. Umblă din casă în casă, fiecare în căutarea unui bărbat care să-i satisfacă poftele sexuale, și răspândesc învățătura greșită. În loc de aceasta, aceste femei trebuie să învețe să facă fapte bune, în deplină supunere față de Dumnezeu, și să ducă o viață liniștită și evlavioasă. Aceste femei se află sub influența răului. Se pare că ele sunt învățătoarele greșite care au mai rămas în biserică și de care trebuie să se ocupe Timotei. El trebuie să le mustre și să aibă grijă ca niciuna dintre ele să nu preia slujba de prezbiter sau de diaconiță în biserică înainte de a-și fi dovedit viața înnoită și caracterul schimbat.

Rezumatul capitolului 13: Învățătura și 1 Timotei 2: argumentația lui Pavel

1. Dacă aplicăm a treia cheie, *authenteō* pare să însemne, în contextul din 1 Timotei 2:9-12, „a copleși”. Lui Pavel îi este vorba de următorul lucru: „Nu-i îngădui unei învățătoare greșite, îmbrăcate scump și nepotrivit, fără decență și fără stăpânire de sine, să învețe pe un bărbat și să-l copleșască: ea să fie liniștită și plină de respect și să învețe să se poarte potrivit adevărului, în deplină supunere față de Dumnezeu.”
2. Această interpretare explică fără greutate de ce Pavel trimite în versetele 13-14 la Geneza. Pavel își subliniază afirmația din versetele 11-12, recurgând la prima luptă spirituală despre care relatează Scriptura: acolo o femeie a fost înșelată de Satana, astfel încât a primit o cunoaștere interzisă; ea l-a învățat greșit pe un bărbat și l-a copleșit – cu urmări grele.
3. Pavel alege acest cuvânt rar pentru că este folosit în același sens în tradiția astrologică; aceasta face parte din învățătura greșită pe care o răspândesc femeile bogate. Cuvântul este legat și de vrăjitorie și de moarte, opusul mântuirii.
4. Această linie de interpretare luminează înțelesul versetului 15, care este considerat în mod tradițional un verset dificil. El vorbește despre mântuirea adusă prin nașterea lui Mesia, cu o privire într-o parte spre credințele cultului Artemisei.
5. Dacă aplicăm a patra cheie, vedem că Pavel așază în versetul 15 două indicatoare. El îi arată cititorului că o identifică pe „femeia” din versetele 11-12 („ea va fi” în versetul 15) cu „femeile” din versetele 9-10 („ele rămân” în versetul 15). Aceasta confirmă că îndrumarea lui Pavel din versetele 11-12 trebuie să se refere la femeile din versetele 9-10. Pe lângă aceasta, el folosește un vocabular neobișnuit pentru a crea o legătură lingvistică și tematică izbitoare între 2:15 (*teknogonia*) și 5:14 (*teknogoneō*). Aceasta confirmă în plus că cititorii pot înțelege mai bine contextul dacă citesc afirmațiile lui despre femei din capitolul 2 alături de afirmațiile lui despre femei din capitolul 5.
6. Interpretarea de mai sus se încadrează în firul de gândire continuu și coerent al lui Pavel, care începe în capitolul 1 și străbate întreaga epistolă. Ea arată cum capitolul 2 face trecerea la capitolul 3. Pe lângă aceasta, ea răspunde la cele patru întrebări dificile cu privire la 2:12, asupra cărora am atras atenția mai sus, în capitolul 11.

7. Pasajul din 1 Timotei 2 nu justifică nici o interdicție generală pentru femei de a învăța pe alții în biserică, nici o interdicție generală ca femeile să exercite autoritate în biserică.

Rezumatul capitolului 14: Femei în conducerea bisericii? O privire de ansamblu biblică

1. O regulă potrivit căreia numai bărbații au voie să conducă biserica nu se poate justifica nici cu 1 Corinteni 14:34-35, nici cu 1 Timotei 2:11-15.
2. Faptul că Isus a ales doisprezece bărbați iudei ca apostoli nu stabilește ce condiții sunt valabile pentru conducerea unei biserici locale.
3. În Vechiul Testament, învățătura era în mare parte, dar nu exclusiv, în mâna preoților. Funcția preoțească a fost adusă la împlinire prin Isus; iar în Hristos toți credincioșii sunt „preoți”. Dacă cineva vrea să identifice preoția cu conducerea sau cu o sarcină de învățatură, atunci sarcinile de conducere și de învățatură sunt acum, potențial, deschise întregului popor al lui Dumnezeu, fără deosebire de sex.
4. În capitolele 4, 5, 7 și 8 am cercetat ideile despre „calitatea de cap”. Efeseni 5, Geneza 1-3 și 1 Corinteni 11 nu sprijină restricții pentru slujirea femeilor.
5. A conduce biserica și a învăța pe alții în biserică se pot suprapune; dar sunt activități diferite. O interdicție pentru femei de a învăța pe alții nu ar dovedi că femeile nu au voie să devină prezbiteri. Invers, permisiunea ca femeile să învețe pe alții nu dovedește că ele au voie să devină prezbiteri.
6. Femeile au îndeplinit în biserică timpurie sarcini de seamă. Ele au avut o contribuție hotărâtoare și au fost percepute astfel și de cei din afară. Aceasta nu ne spune însă în detaliu dacă femeile au fost așezate în biserici locale în poziții de conducere recunoscute.
7. Trebuie să fim atenți să nu supraevaluăm și nici să nu subevaluăm dovezile din Noul Testament privind activitățile și rolurile femeilor. Astfel, de exemplu, nu se poate dovedi că Fivi a avut o funcție de conducere într-o biserică; invers, putem spune cu mare siguranță că Lunia a fost o apostolă misionară de seamă.
8. În Noul Testament nu găsim femei numite pe nume care să poată fi identificate cu certitudine practică drept prezbiteri. Același lucru este însă valabil și pentru bărbați, în afară de cazuri speciale (Petru și Ioan). Dacă ne extindem căutarea la probabilități, putem identifica atât bărbați, cât și femei – doar dacă nu a existat o interdicție clară a slujbei de prezbiter pentru femei.
9. În contextul istoric și cultural al gândirii și vieții din vremea Noului Testament, nu s-ar fi pornit în general de la ideea că numai bărbații pot fi prezbiteri. Dacă apostolii ar fi intenționat ca femeile să nu participe niciodată la conducerea bisericii și să nu slujească niciodată ca prezbiteri, ar fi trebuit să spună aceasta clar, ca să dea bisericii o orientare pentru viitor. Dar pasajele care vorbesc despre prezbiteri sau conducători, de exemplu Faptele apostolilor 14:23; 1 Petru 5:1-5; Evrei 13:17, nu conțin afirmații care să limiteze slujba de prezbiter sau conducerea la bărbați.

Rezumatul capitolului 15: Femei ca prezbiteri? 1 Timotei 3

1. Cele mai detaliate îndrumări pentru așezarea prezbiterilor se găsesc în listele de condiții pentru slujba de prezbiter pe care le alcătuiește Pavel (1 Timotei 3:1-7; Tit 1:5-9). Spre deosebire de

impresia pe care o dau cele mai multe traduceri englezești, aceste liste nu conțin în textul grecesc nicio excludere clară a femeilor. Învățați complementari cunoscuți recunosc aceasta. Aceste pasaje (mai ales 1 Timotei 3) conțin indicii pozitive că femeile pot îndeplini condițiile pentru a fi „prezbiteri”, în sensul în care Noul Testament folosește acest termen.

2. Expresia idiomatică „bărbatul unei singure neveste”, pe care Pavel o folosește în 1 Timotei 3:2 și Tit 1:6, are în vedere credințioșii față de etica sexuală creștină și ar trebui înțeleasă generic, astfel încât să o includă și pe „soția unui singur bărbat”.
3. O sarcină hotărâtoare a prezbiterilor sau a pastorilor este aceea de a fi păzitori ai turmei. De aici nu rezultă că numai bărbații ar trebui să fie prezbiteri sau pastori. Dacă înțelegem „bărbatul unei singure neveste” în mod generic, toate cele șaptesprezece condiții pe care le înșiră Pavel în 1 Timotei 3:1-7 sunt însușiri și purtări care se găsesc atât la bărbați, cât și la femei. Aceeași trăsătură străbate lista corespunzătoare din Tit 1:5-9.
4. Pe scurt: Scriptura nu sprijină o interdicție generală ca femeile să devină prezbiteri ai bisericii. Tot așa, nu există nicio interdicție ca femeile să îndeplinească orice altă sarcină în biserica locală. Complementaritatea (completarea reciprocă) bărbaților și femeilor sugerează că este un avantaj să ai în conducere atât bărbați, cât și femei.
5. În capitolele 11-15 am explicat ce înseamnă 1 Timotei 2-3 pentru învățătura dată de femei și pentru femeile în slujba de prezbiter. Această explicație ține seama de datele disponibile din Noul Testament și de informațiile despre contextul istoric și cultural; ea are o simplitate care se lipsește de speculații nedovedite; și ea aruncă lumină asupra altor domenii, din afara centrului nemijlocit al cercetării noastre. Aceste trei trăsături dau motive de încredere în ea.

Rezumatul capitolului 16: Să facem bilanțul și să ne apropiem unii de alții

1. Rezultatele obținute în capitolele 2-15 sprijină o concepție despre căsătorie care nu este ierarhică și este în parte complementară; în același timp, ele resping orice interdicție generală ca femeile să învețe pe alții sau să conducă în biserici.
2. Noțiunea de supunere ar trebui înțeleasă în contextul paradoxului creștin al smereniei și al egalității. Toți cei care aparțin poporului lui Dumnezeu sunt moștenitori egali ai harului Său bogat. Din cauza exemplului lui Isus Hristos, smerenia stă în centrul vieții creștine.
3. Rezultatele noastre nu depind de presupuziții despre măsura în care creația sau noua creație ar trebui să călăuzească purtarea credincioșilor. Dar ele se potrivesc bine cu situația actuală, în care creația (ca fundal) și noua creație (ca prim-plan) se suprapun.
4. Soții sunt chemați să le slujească soțiilor lor, în loc să stăpânească peste ele. Chemarea femeilor la conducerea bisericii nu contrazice Sfânta Scriptură. Nu există niciun motiv să ne temem că aceste chemări ar putea duce la o confuzie a sexelor.
5. Unele interpretări rămân la jumătatea drumului, pentru că tâlcuitorul a avut așteptări prea mici de la Scriptură. Un studiu atent al textelor ar trebui să ducă la o nouă prețuire a autorilor biblici – spre slava lui Dumnezeu.
6. Când bisericele, uniunile de biserici și alte asocieri pretind că sunt evanghelice, ele recunosc prin aceasta obligația de a asculta de ceea ce spune Noul Testament despre unitate.

7. Deocamdată există slăbiciuni de ambele părți ale dezbaterii marcate de gândirea de tabără. Divergențele de interpretare cer o muncă suplimentară pentru a ajunge la unitate.
8. Afirmațiile egalitariștilor că complementarii ar fi mânați de motive josnice ar trebui abandonate.
9. Complementarii trebuie să-și reorienteze înțelegerea dezbaterii. Concepțiile egalitare despre căsătorie sau despre slujirea femeilor nu duc la liberalism teologic. Printre credincioșii care recunosc autoritatea Bibliei, întrebările decisive nu sunt întrebări de ascultare de Scriptură, ci întrebări de interpretare, care trebuie lămurite cu metode ortodoxe. Este vremea ca complementarii să înceteze să susțină că opoziția evanghelică față de interpretările complementare ar pune în pericol autoritatea Scripturii sau adevărul Evangheliei.
10. Isus Se roagă pentru unitatea celor care Îl vor urma (Ioan 17:11, 20-23), pentru ca lumea să cunoască faptul că Tatăl L-a trimis. Într-o concepție despre lume centrată pe Hristos, aceasta este o țintă extrem de importantă. Îndemnul apostolic de a face totul pentru a păstra unitatea cere o nouă convorbire, pe temeiul respectului reciproc. Cine a adoptat poziții opuse cu privire la conducerea sau slujirea femeilor trebuie să recunoască faptul că aceasta nu este o întrebare de bază a Evangheliei; trebuie să cerceteze din nou argumentele biblice, să aibă grijă să folosească doar metode de interpretare solide și, mai ales, să dea mai multă atenție și mai multă greutate contextului și firului de gândire al pasajelor respective. Până atunci, să ne primim unii pe alții, cum ne-a primit Domnul pe toți (Romani 15:7).